

KAART, KNOOP, KOMPAS EN ANDERE
VAARZAKEN HEBBEN ZO HUN HISTORIE.
MICHIEL VAN STRATEN KIJKT TERUG
IN DE TIJD.

DE WEERS- VERWACHTING

Vroeger zorgden de Griekse goden voor het weer. Zeus deed de hemel bliksemen, Boreas wás de noordenwind en zorgde voor stormen en golven, Zephyrus blies uit het westen en Eurus en Notus uit oost en zuid. En ja, als de goden aan de knoppen zitten, zie je het weer niet als iets dat je kunt voorspellen. Je kunt beter iets offeren, om daarmee om beter weer te vragen.

Dat veranderde met enkele aardse Grieken, in de eerste plaats Hippocrates. Hij schreef in de vijfde eeuw voor Christus over lucht, water en bodem en de arts in hem concludeerde dat de mens uit dezelfde elementen bestond. Atmosferische storingen zouden daardoor ook als ziekteverschijnselen in de mens zichtbaar moeten zijn. Daarna schreef Aristoteles

Meteorologica, een werk dat uit het perspectief van weersverwachtingen serieus mag worden genomen.

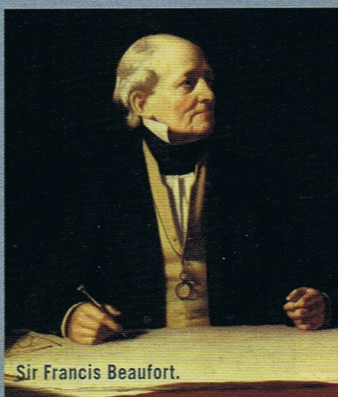
Meteoros betekent 'hoog' en net als Hippocrates bestudeerde Aristoteles de samenhang tussen de vier elementen aarde, water, vuur en lucht.

Nu niet alleen beschrijvend, maar ook voorspellend. Daarmee was hij de Darwin van zijn tijd en van het weer, zou je kunnen zeggen. Een van Aristoteles' leerlingen, Theophrastus van Eresus, schreef over wind en voorspellingen.

Daarna werd het honderden jaren windstil aan het front van de meteorologie. Voor nieuwe ontwikkelingen waren grote mannen met grote ideeën nodig – en vooral hun instrumenten. Hans Lippershey uit Middelburg kwam met zijn telescoop (1608), Santorio Santorre met een thermoscoop (1630), Evangelista Torricelli bracht de barometer (1643), Robert Hooke bouwde een windmeter (1667), Horace de Saussure vond de hygrometer uit (1780), Beaufort verzoon zijn schaal (1806). De Nederlander Buys Ballot formuleerde zijn wet over het verband tussen luchtdruk en wind (1857). Sindsdien is er veel veranderd: tegenwoordig denken we soms alleen nog maar een app nodig te hebben om te weten wat voor weer het gaat worden.

Meer weten?

Lees *Stormsein – Weersvoorspellingen door de eeuwen heen*, Pauline Halford

Sir Francis Beaufort.